นิทานเวตาล ...เรื่องที่ 12

นำเสนอเมื่อ : 21 พ.ย. 2552

พระเจ้าวิรีรวรมเสนแสร้งถกเถียงไปยังตนอโศก ดึงร่างเวตาลลงจากคบไม้ วางไว้บนพระอังสา แล้วเดินย้อนกลับไปทางเดิม ถึงกลางทางเวตาลก็กล่าวขึ้นว่า "ราชะ ข้ารักพระองค์มาก ไู้หมว่าท่านไม่ ก็พระองค์เป็นคนดื้อรั้นไม่ยอมจำนนต่อใครง่าย ๆ นะข้า เอาละ ข้าจะเล่านิทานสนุก ๆ ถวายสักเรื่องหนึ่งให้เป็นที่บันเทิงพระทัย ขอได้โปรดทรงสดับเถิด"

ในแคว้นอังคะ มีพระราชหนุ่มองค์หนึ่งทรงนามว่า ยุศเกฤ พระองค์ดำรงมานาลีลิศรวุกับพระกามเทพที่ปรารถนาร่างแล้ว (พระกามเทพต้องบุรัศดราง กลายเป็นพระอนงค์ก็เพราะว่า ไปแผลงบุษปศรต่อพุทระทรวงของพระศิระ เพื่อให้พระองค์ตกหลักพระอุมาไหมวดี พระศิวะทรงพิโรธว่ากามเทพมิร้อญจุดหมิน จึงอีมพระแดรศ์ศามเป็นไฟกรดเผาผลาญรางกามเทพ จนกลายเป็นเถ้าถานไป กามเทพจึงไม่รางกายดังแต่เป็นเนตมา) กล้ามปรากฏในเรือนของพระราชานั้นเที่ยว พระราชาทรงเป็นผู้กลาหาญเด็ดเดี่ยวสามารถยอมตัดศีรษีทุกนวันแดน รวรกับทวารวิรัชในทรยุประหารศีดุวิทวหน ไดยมีพระหฤทัยดีเป็นที่ปรึกษาฉะนั้น พระราชายศเกฤจึงเชนเดียวกันทรงมีอดุมนครีสูงหนึ่งเป็นที่ปรึกษาอุรารการทั้งปวง ชื่อว่าทีรฆทรวดิน ในกาลดอมาปรากฏวาพระราชาชูทรงมุฆมหองในพระภูเฉิญของตนเองเป็นแสวงหาเนตสิ่งที่เป็นความบันเทิงเจริญรม หาความสุขให้แกพระองค์เอง และละเลยราชการและผูกพันไพตกอยู่ในมือของมหาอำมาตยที่รวมทรวดินแผนดินอยู่เดียว ซึ่งเขาที่ดังใจเรรีทารรรการแผนดินตลอดมาจนใจไดเป็นอยางดีเรื่อยมา ในขณะที่พระราชาทรงปลอยพระองค์เหเพลิดเพลินอยู่แห่งเดียว ทีมนุษยอยู่กันทางปาเรอ และเสียงเพลงอันไพเราะ ไมสนใจไยดีกับเสียงทักทวงของอยู่ปรารถนาดีทั้งหลาย

แต่ยุที่แบกภาระโรบนบาลดูเดียวก็คือทีรฆทรวดิน ซึ่งต้องทุมเทกำลังความสามารถทั้งหมดไหูแกรทการแผ่ผดินใดอมมิรู้จักการทักท้อน ทั้งนี้เพราะมีความจูงรักกันคือดพระราชาเป็นที่ตั้ง ถึงแม้เขาจะทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและเหนื่อยยากเพียงไรก็ยังมีวายมีเสียงเลาลืออันไม่เป็นมงคลว่าเขากำลังจะสุมอำนาจจนในกรปกครองประเทศไปจากพระราชา และจะตั้งตัวเองเป็นกษัตริย กานนิหราวรายดังกลาวนี้มนับวันจะทวีรุงขึ้นทุกที ที่ทีรฆทรวดินจึงปรารถนาจนาเมยาวดีผูเดียว ไปเกรสถิยรานาใจรา

"ดูก่อนข้าผู้เป็นที่รัก บัดนี้พระราชทรงมัวมาเพลิดเพลินอยู่แต่กามสุขอย่างเดียว ข้าต้องรับภาระเรทิพราชูรการแผ่ผดินด้วยถูวามเหนื่อยเหนื่อยประมาณ แม้กระนั้นก็ยังมีผู้จิจญาอ้อนพาทุกปประโคมช่วยไล่ความว่าข้ากำลังคิดบฏต่อราชบัลลังก์ คำกล่าวอันไร้สัจจะนี้ได้ทีมแทงหัวใจของข้าให้เจ็บแปลบเช่นเดียวกับหนาขุรพและรู้สูบุขทั้งหลายของถูกทิมต่าใหหนทุขขมาแล ก็เรื่องนี้แทาวาโฉยอรามนี้ใชหมเลาที่ทำใหพระราชาตองแนเทพศระเบนเจาสัตว์ไปโดยแนทหตาดาณมิยวิตใด ก็ในทรณีมขงทานี้จะไหชาทำอยากไรเล่า"

เมื่อได้ยินสามีกลาวดังนี้ นางเมขาวดีผู้เป็นปติวรัตา (หญิงผู้จงรักภักดีต่อสามี) ก็กล่าวปลอบโยนว่า "ถ้าจะเกิดปัญหาขึ้น ท่านที่ก็ควรจะขุดลาพระเจ้าแผ่นดิน โดยอ้างว่าจะไปบำเพ็ญญญยาพรามมัลการสถานที่คุ้กสิ์ศรีทุ์ เช่น ดีรอะ (แปลว่า ผึ้งน้ำ หมายถึงท่านำอันคักดิ์สิทธิ์ เพราะมีเมม้นำคุ้กดิ์สิทธิ์ใหผาน และมีเทราลัลดังตั้งอยู่ ผู้ไดอานน้ำ ณ ท่าดังกล่าวนี้และกระทำการบูชาเทรวบในเทาเลัย จะไครับผลบุญวิสุทธิ์ ดีรอะดังกลาวมีเรื่องราชอยู่รับมุมน้ำคักดิ์สิทธิ์ เชน แมน้ำสรัสวดี แมน้ำคงคา และยีมุ ฯ เป็นตน) ดาญ ๆ พระราชาก็ตงไมอาจจะหามาทุเล็ก เมื่อเป็นดังนี้แลว่ไหรา โอทานมหาดาน้น (ผู้มีอาดนัมไหญ หมายถึง ผู้มีโบรไสุงสิทธิ์ยิ่งไหญ หรือผู้มีไขสุง เพราะอาดมีเทื่อญในโบนั้นเป็นสิ่งอมดขชั่วมิรินดว่า) ทานจะถือไปถูกตองเที่ยวไปยังดินแดนต่างประเทศเป็นถูกทำนอยนั้นไจขุถูกทานเสียบาง จะทำโหทานสู่สิ่งกาพวงจิขของทานใดถูกปลอดปลอยเป็นอิสระ ไมตองกังวลเรื่องหนาที่การงานอีกตอไป และในเวลาที่บานเมืองปราศจากทานนี้ พระราชาก็จะตองแบกภาระเองทุกสิ่งทุกอยาง และจะตอสสำนึกพระองคเองทั้งคนและ ๆ จนถึงที่สุดทรวดกลับเป็นพระราชาที่ดีตามเดิม เมื่อถึงเวลาที่ทานพึกลับมาจะไดทั่งานไดยอดทวไจ ไมตองถูกคนนินทาวรายอีกตอไป"

เมื่อได้ฟังวิยารกล่าวดังนี้ ทีรฆทรวดิน ก็คกลงและกลาวว่า "ข้าจะทำดังนั้น" และเข้าไปเฝ้าพระราชายศเกฤในวัง กราบทูลว่า

"ข้าบาทขอทูลลาไปบำเพ็ญบุญกิริยาตามเทวสถานต่าง ๆ เพราะข้าบาทมีความเห็นว่า ถึงเวลาอันสมควรแล้วที่จะต้องสร้างสมผลบุญทางพระศาสนาเสียที ขาไปก็อาจจะไม่มีโอกาส เพราะข้าบาทอาจจะตายเสียก่อนก็ได้ ขอทรงอนุญาตด้วยเถิด"

เมื่อพระราชาได้ดังนั้นก็ตกพระทัย ตรัสว่า "เจ้าท่าอย่างนั้นนะ เจ้าไม่จำเป็นจะต้องเดินทางไปยังดีรอะต่าง ๆ ก็ได้นี่นา จะบำเพ็ญบุญอยู่ที่บ้านเถอ ๆ ก็ได้ อนึ่งเทราลัดดา ๆ ในเมืองเราก็ยมเถ็ป เจ้าจะต้องเสียเวลาเดินทางไปนอกประเทศให้เหนื่อยยากทำไม การทำบุญไม่เลือกว่าที่ไหน ๆ ก็ทำให้คนชื่นสวรรค์ได้ทั้งนั้น"

ทีรฆทรวดินได้ฟังก็กราบทูลว่า "โอ ราชะ ผลบุญที่เกิดจากการให้ทรัพย์ แม้จะมากหลายเพียงไรก็ไม่อาจจะนับว่าเป็นผลบุญอันสูงสุดได้ เพราะมิได้ช่วยให้เกิดศรัทธาวิสุทธิ์ได้ การขุดเจ็ไปยังดีรอะต่าง ๆ และลงอาบน้ำอันคักดิ์สิทธิ์หน้าเทวาลัยนั้นต่างหากที่น่าว่าเป็นบุญบริสุทธิ์ที่แท้จริง โอ อารยบุตร ขึ้นชื่อว่า การขุดงดีไปยังดีรอะต่าง ๆ นั้นพึงกระทำแต่ยิ่งหมุน เพราะไดเลยะวูไความขุดจะมาถึงตนเมื่อใด บุคคลไม่พึงประมาทคอกิจอันจำเป็นที่จะต้องทำมิไหหรือ ขอทรงโปรดอนุญาตขาพระบาทเถิด"

ขณะที่พระราชากำลังไตตองอยู่กับมหามานตรีนั้น ก็พอดีมีทาดเล็กคนหนึ่งเข้ามาขัดจังหวะกราบทูลว่า "พระอาญาไม่พนเกล้า โอ พระผมุเทระ บัดนี้พระสูรยาทิตย์กำลังคล้อยต่ำลงแล้ว ได้เวลาบูชาเทวะแล้วพระเจ้าข้า"

พระราชาได้ฟังดูก็ลุกจากพระราชอาสน์ เสด็จเข้าข้างในเพื่อลงแรงทันที เป็นโอกาสได้ทีรฆทรวดินเรียนอจากคำสหนักกลับไปบำเพ็ญบุญของตน เมื่อกลับมาถึงบ้านแล้วก็รีบเปลี่ยนเครื่องแต่งตัว เพื่อจะไปกระทำบุณยะฤตรวและทัฆบุวิฐาน มิให้คนรับใช้และใคร ๆ ล่วงรู้ เขามุ่งหน้าเดินทางไปยังแว่นแคว้นต่าง ๆ ตามลำดับ ได้บำเพ็ญบุญตามที่ระสะสำคัญ ไดทั่วถึง ในที่สุดก็เดินทางมาถึงแว่นแคว้นปยาระ ของแม่น้ำยมุนาระเล ที่ทีรฆทรวดินได้เคยบำเพ็ญบุญพระศิระไมหาวลัย ณ ที่นั้น เสร็จแล้วออกมานั่งพักอยู่ที่ชุมชนภายนอก ในขณะนั้นมีบุรัฐมิขยพนึ่งเรียนิมิตรัศดุ เขามุ่งมมัดการทวบุประเทนทาพ เรื่องที่จะพระศิระ หรือพระอิศวรบุ เชนเดียวกัน นายวามิณขนาดนี้ก็ยังเป็นที่ทรพรวดิน เป็นผู้ยอยู่ที่สุดเที่ยเลศ้าพัฒ มีทุทรพอิจเรียพระแรงแสงเหมือนกันทีดอที่ขอนจากการบุดินทางไกล ก็มีรูเงมดาจากทรงเขาวรรดิ์ ชูดนแสงรัศกรานเป็นทองสรรพสีสวยงามยิ่งนัก พระราชาและพระพาหนะทั้งปวงต่างก็ตกตะลึงในความงดงามของรูปทรงนี้ ด